

Ekspertgruppen for virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter (Sendes elektronisk)

Innspill om sirkulære aktiviteter september 2024

Huseierne er en partipolitisk uavhengig forbrukerorganisasjon for landets boligeiere. Vi har 280.000 medlemmer, noe som utgjør ca.11 prosent av alle landets husholdninger. I tillegg representerer vi også over 7200 sameier og frittstående borettslag.

Medlemmene våre bor i leiligheter, rekkehus og eneboliger, og representerer bredden i den norske boligmassen. Vi vil bidra i utvikling av politikk som sikrer at vi kan opprettholde en boligmodell hvor folk flest har økonomisk mulighet til å eie og ta vare på sitt eget hjem, samtidig som vi bidrar til det grønne skiftet.

Når det gjelder sirkulære aktiviteter, er vi på vegne av boligeiere først og fremst opptatt av sirkulær bruk av bygningsmaterialer, både til bygging, men ikke minst til rehabilitering og oppussing. Bygningsmaterialer er i disse prosessene en av de største utgiftene for boligeiere, og det er samtidig det området der det er størst utfordring med forbruk – og størst potensiale for sirkulær økonomi.

Mange boligeiere vil gjerne gjøre noe for miljøet, og kan bidra til å redusere avfallsmengde, særlig det som går til deponi. Men motivasjonen og mulighetene er ikke til stede. Særlig gjelder dette for den store gruppen som bor i eneboliger. Her gjøres mye av vedlikeholdet av boligeieren selv, og/eller av mindre håndverkerfirmaer med begrenset kompetanse og mulighet for research.

Her er et forslag til innspill fra Huseierne basert på spørsmålene ekspertgruppen stiller:

Kunnskap og motivasjon hos forbrukere

For forbrukere er det ingen åpenbar sammenheng mellom gjenbruk og spart CO2. Det er vanskelig for den enkelte boligeier å se den personlige gevinsten ved å bruke resirkulerte bygningsmaterialer, både økonomisk og miljømessig. Det mangler kunnskap og bevissthet rundt fordelene ved sirkulære løsninger i boligsektoren.

Tilgjengelighet og marked

I dag er det for de fleste forbrukere og mindre håndverkere uklart hvor skal man gå for å få tak i eller levere inn – ombruksmaterialer. Dette kan fikses med fx gjenbrukstorg mv, men må organiseres av "noen". Gjenbruk i dag er rigget for større utbyggere/byggmestere (men bare som prøveprosjekter), men må etableres for forbrukere for å gi bedre effekt.

Trygghet og dokumentasjon

Videre må det som gjenbrukes være dokumentert på en tilfredsstillende måte, slik at forbruker kan være sikker på at det man kjøper er ok å bruke i eget prosjekt.

EUs nye Ecodesign for Sustainable Products regulations (ESPR) vil hjelpe, (sammen med “right to repair”), det vil sørger for at ting bygges for reparasjon/ombruk, og at det skal være dokumentasjon digitalt som kan være med fx FDV-dokumentasjonen til en bolig.

Disse reglene vil til en viss grad løse utfordringene med «forbindelser», men det er mulig norske tekniske regler må gås gjennom for at det skal brukes mindre lim i prosesser og bygging for å sørge for at flere bygningsdeler kan gjenbrukes.

Dokumentasjonen vil også være en forsikringsutfordring som må løses. Hvordan kan man som boligeier – og i neste linje forsikringsselskap – være sikker på at materialene er trygge for gjenbruk – og oppfyller de krav forsikringen også stiller.

Pris og finansiering

Gjenbruk vil i mange tilfeller være dyrere enn nyinnkjøp, særlig frem til effektive gjenbrukstorg er etablerte. Denne ekstrakostnaden må kompenseres for boligeiere, som ellers ikke har noen egen motivasjon for å gjenbruke.

Det bør også sees på finansieringsordninger via fx grønne lån.

Vi mener arbeidet med sirkulære materialer er viktig for boligeiere – for å få ned avfallsmengde, og dermed bremse energiforbruk og CO2 utslipp. Vi vil gjerne rådgi medlemmene våre om dette temaet, men ser at vi i dag er på “forsøksstadiet”, både boligbygg, og for småhus. Dermed må myndigheter og byggebransjen gå foran.

Vi utdyper gjerne om noe skulle være uklart.

Oslo, 16. september 2024

Med vennlig hilsen

Carsten Henrik Pihl, leder politikk, samfunn og bærekraft/sign